Enkele nieuwe mollusken voor de Eemfauna

door

W. H. NEUTEBOOM.

In September 1936 werd in de gemeente Velsen, op verschillende punten langs de spoorlijn naar Haarlem, geboord ten behoeve van de watervoorziening van genoemde gemeente.

Het gelukte mij eenig materiaal te verzamelen uit een boorput bij de halte Driehuis-Westerveld.

De eerste maal dat ik ter plaatse kwam, was men reeds op 40 meter diepte (beneden maaiveld) gekomen, de bovengrens van de Eemlagen was hier reeds gepasseerd. Op 51.40 m. diepte ging het grijze Eemzand over in een kleilaag van aanzienlijke dikte, welke zich voortzette tot op een diepte van meer dan 98.70 m., en waarin, zij het dan zeer verspreid, ook mollusken aangetroffen werden.

Merkwaardig is, dat de zes in deze laag gevonden soorten, t.w.: *Nassarius reticulatus* (L i n n é), *Nassarius pygmaeus* (L a m a r c k), *Cardium paucicostatum* S o w e r b y, *Dosinia lupinus* P o l i, *Spisula subtruncata* (D a C o s t a) en *Aloidis gibba* (O l i v i), min of meer typisch voor de Eemvorming genoemd kunnen worden.

Het is mij nog niet duidelijk tot welke formatie deze kleilaag gerekend kan worden.

De verzamelde schelpen zijn afkomstig uit enkele willekeurig genomen monsters. Het leek mij wenschelijk een lijstje van het opgeboorde materiaal te publiceeren, omdat een tweetal soorten aangetroffen werden, welke nog niet eerder voor

de Eemfauna vermeld waren: *Odostomia plicata* (Montagu) en *Anomia ephippium* L. Eén soort, *Paphia pullastra* (Montagu), is wèl uit het Deensche, doch niet uit het Nederlandsche Eemstelsel bekend.

Hieronder volgt de opgave, met vermelding van het aantal, en de diepte waarop de exemplaren aangetroffen werden:
Gibbula cineraria (Linné). 1 ex. ± 45 m.
Littorina littorea (Linné). 3 exx. ± 45—50 m.
Hydrobia ulvae (Pennant). 8 exx. 40—51.40 m.
Bittium reticulatum (Da Costa). 24 exx. 40—51.40 m.
Odostomia plicata (Montagu).

Eén gaaf exemplaar werd op 45 m. diepte aangetroffen. Deze soort is nog niet voor de Eemfauna vermeld. Wel geeft Nordmann (1908, pag. 206) uit de Nederlandsche Eemlagen bij Scherpenzeel, Schellingwoude en tusschen Woudenberg en Scherpenzeel, een *Odostomia* op, welke hij met twijfel rekende tot *O. rissoides* Hanley (= *O. scalaris* Macgillivray).

Dr. C. O. van Regteren Altena was zoo vriendelijk het exemplaar voor mij te determineeren. Het is niet onmogelijk, dat de exemplaren van *O. plicata*, welke op het Nederlandsche strand aangetroffen zijn, uit de Eemvorming afkomstig zijn.

Nassarius reticulatus (Linné). 4 exx. 40—51.40 m.

Eén exemplaar tusschen 51.40 en 59.20 diepte uit de kleilaag.

Nassarius pygmaeus (Lamarck).

3 exx. ± 40—45 m.

5 exx. 67—98,70 m.

Retusa alba (Kanmacher). 1 ex. ± 45 m.
Mytilus edulis Linné. 2 fragmenten ± 40—45 m.
Chlamys varia (Linné). 1 fragment ± 45 m.
Anomia ephippium Linné.

Twee kleppen tusschen 40 en 45 m.

Zoowel door van der Sleen (1912 pag. 124) als door Nordmann (1908 p. 255) wordt deze soort uit de Hollandsche en Deensche Eemvorming vermeld, doch later geeft Nordmann (1928 p. 79) alleen *A. patelliformis* L. en *A.*

squamula L. op, (zie ook v. Regteren Altena 1937, p. 64) zoodat *A. ephippium* L. ten onrechte vermeld scheen.

Bij de twee door mij verzamelde exemplaren zijn de karakteristieke spierindruksels duidelijk waar te nemen. Het kleinste (gave) exemplaar meet l. 13,4 b. 12,5 mm. Het grootste exemplaar is 36 mm lang, doch de hoogte is door beschadiging niet te meten.

Ostrea edulis Linné. 4 exx. ± 40—45 m.
Het kleinste ex. meet 4,5 × 4,5 mm.

Divaricella divaricata (Linné). 6 exx. ± 45 m.

Cardium edule Linné. 4 exx. 40—51,40 m.

Cardium exiguum Gmelin. 1 ex. ± 45 m.

Cardium paucicostatum Sowerby. één beschadigd ex. 51.40 —59.20 m.

Dosinia lupinus Poli. 1 ex. 51.40—59.20 m.

Venus ovata Pennant. 1 ex. ± 45 m.

Paphia senescens (Cocconi). 8 exx. 40—51.40 m.
Alle exx. zijn klein en dunschalig. Kleinste ex.: l. 4, b. 3 mm. Grootste ex. l. 17.5, b. 13.5 mm.

Paphia pullastra (Montagu).
Deze soort, welke uit de Eemvorming alleen van één Deensche vindplaats (IJdre Bjergum) bekend was, (Nordmann 1928 p. 80) werd ook te Velsen, zij het dan slechts één exemplaar, op 45 meter diepte aangetroffen. Het exemplaar is niet groot (l. 27, b. 17 mm.) doch goed geconserveerd.

Mogelijk zijn dus de fossiel uitziende voorwerpen, welke van Texel en Zeeland bekend zijn (v. Regteren Altena 1937, p. 84) uit de Eemvorming afkomstig.

Spisula subtruncata (Da Costa). 3 exx. 51.40—59.20 m.

Donax vittatus (Da Costa). Een zeer jong ex. ± 45 m.

Scrobicularia plana (Da Costa). Een slotfragment ± 45 m.

Macoma balthica (Linné). 2 exx. ± 40—45 m.

Angulus tenuis (Da Costa). 1 ex. ± 45 m.

Solen marginatus Montagu. Een beschadigd ex. ± 45 m.

Aloidis gibba (Olivi) 4 exx. 40—51.40 m.
1 ex. ± 67 m.

Barnea candida (Linné). Topfragment ± 45 m.